

KESKKONNAAMET

Saaremaa Vallavalitsus
vald@saaremaavald.ee

Teie 12.01.2023 nr 5-2/240-1

Meie 03.02.2023 nr 6-5/23/857-2

Seisukoht Nigula, Lepametsa ja Lautri detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse kohta

Keskkonnaamet on läbi vaadanud kirja Saaremaal Kaunisper külas Nigula, Lepametsa ja Lautri detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise vajalikkuse seisukoha küsimise kohta, detailplaneeringu algatamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) algatamata jätmise otsuse eelnõu, eelhinnangu, lähteseisukohad, planeeringu eskiisi joonise ja asendiplaani. Keskkonnaamet annab eelhinnangule seisukoha ainult Keskkonnaameti pädevusse jäävatel teemadel.

Detailplaneeringu eesmärgiks on ehitusõiguse määramine elamu ja kõrvalhoonete rajamiseks, tehnovõrkude ja -rajatiste ning juurdepääsutee võimaliku asukoha määramine ning Torgu valla ranna-alade osaukude planeeringu muutmise juhtotstarbe osas ja elamute vahekauguse osas. Detailplaneering on üldplaneeringut muutev: muudetakse juhtotstarbe osas ja elamute vahekauguse osas. Detailplaneeringu ala suurus on ca 20,8 ha.

Detailplaneeringuala piirneb Kaunisper hoiualaga¹, samades piirides ka Natura 2000 võrgustiku Kaunisper loodusala ja Kura kurgu linnualaga². Mereala ja kitsas rannikuriba asub Kura kurgu hoiualal ja Kura kurgu linnualal.

Kaunisper hoiuala kaitse-eesmärgiks on Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpide – rannikulõugaste (1150*), rannaniitude (1630*), kadastike (5130), lubjarikastel muldadel kuivade niitude (6210), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), puisniitude (6530*) ja lääne-mõõkrohuga lubjarikaste madalsoode (7210*) kaitse.

Hoiualade kaitsekord tuleneb looduskaitseaduse (LKS) §-dest 14, 32 ja 33. Hoiuala on elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused.

Piirkonnas on registreeritud järgmiste kaitstavate elupaigatüüpide esinemine: rannaniidud (1630*) ja lood (6280*). Tegemist on hoiuala ja loodusala kaitse-eesmärgiks seatud liikidega. Mereäärne rannik on kaitsealuste linnuliikide elupaik, seal on registreeritud III kaitsekategooria liigi, punaselg-õgija (*Lanius collurio*) pesitsusala. Välistatud ei ole ka teiste liikide esinemine,

¹ moodustatud Vabariigi Valitsuse 27.07.2006 määruse nr 176 „Hoiualade kaitse alla võtmine Saare maakonnas“ 08.06.2007 jõustunud redaktsiooniga

² Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri"

kuna maastik on selleks sobilik. Linnuala kaitse-eesmärgiks seatud liikidest pesitseb sellises maastikus erinevad pardiliigid, liivatüll, kühmnookk-luik. Piirkonnas laiemalt esineb ka III kaitsekategooria taimeliike.

Koostatud eelhindangu põhjal on Saaremaa Vallavalitsus seisukohal, et Nigula, Lepametsa ja Lautri detailplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju ning seega pole vajalik algatada KSH-d. Keskkonnaameti hinnangul ei anna koostatud eelhindang lõpliku selgust KSH algatamise vajalikkuse kohta, seda järgmistel põhjendustel:

1. eelhindangus ei ole võetud seisukohta kaitstava linnuliigi, punaselg-õgija, võimaliku häirimise osas. On mainitud, et ehitustegevus tuleb suunata väljapoole pesitsusperioodi. Samas tuleb arvestada ka seda, et piirkonna kasutuskooormus suureneb, nt inimeste viibimine liigi pesitsuskohas ja sellega liigi häirimine. Selles osas ei ole eelhindanguga meetmeid ette nähtud. LKS § 55 kohaselt on keelatud kaitsealuse loomaliigi isendi tahtlik surmamine, isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal. Peab olema kindlus, et tegevus ei lähe vastuollu LKS § 55 kaitsealuste liikide kaitse tagamise põhimõtetega.
2. Eelhindangu kohaselt rajatakse alale lautrikoht Lepametsa maaüksusel. Samas lähteülesandes ega algatamise eelnõus ei ole selle kohta täpsemaid selgitusi antud. Keskkonnaametile jääb ebaselgeks, kuhu ja kuidas lauter on kavandatud. Võetud seisukoht, et see tegevus negatiivselt kaitstavaid alasid ei mõjuta, ei pruugi olla seetõttu asjakohane. Selle seisukoha saab võtta siis kui on selge, mida kavandatakse. Kui omanik soovib alal hoida paate, siis see tegevus on võimalik. Kui kavandatud on aga ka nt juurdepääsutee rajamine, ala intensiivsem kasutus, siis see võimalik ei ole (vastuolu kaitstavate koosluste soodsa seisundi tagamisega). Hoiualadel on vajalik Keskkonnaameti nõusolek lautri rajamiseks ja see on võimalik vaid juhul, kui kaitse-eesmärke ei kahjustata (LKS § 14 lg 1 p 6).
3. Eelhindangus on leitud, et kaitstavatele aladele (Kaunispe ja Kura kurgu hoiuala, Kura kurgu linnuala, Kaunispe loodusala) negatiivset mõju ei teki, kuna ehitustegevus nende territooriumitel ei toimu. Keskkonnaamet ei nõustu selle seisukohaga. Asjaolu, et ehitamine ei toimu kaitstaval alal, ei välista negatiivsete mõjude tekkimist. Praegusel juhul on kavandatud mitme uue hoonestuskoha rajamine ja seda vahetult hoiuala servas. Näiteks võib hoiualale levida müra (häirida pesitsevaid linde), suureneb tallamiskooormus (kahjustada kaitstavaid looduskoosluseid), maakasutus intensiivistub (nt muruniitmine hoiualal, mis lubatud ei ole), tekkida võib olemasolevate hoonestustega seoses kumulatiivsed mõjud jmt. Sellised negatiivsed mõjud peavad olema välistatud. Esitatud materjalid aga selles osas selgust ei anna.

Keskkonnaamet palub täpsustada algatamise otsuse eelnõu lk 1 lõpus olevat lauset detailplaneeringuala piiri kohta. Seal on öeldud, et Kaunispe hoiuala piir asub planeeringuala piirist ca 13 m kaugusel. See aga ei vasta tõele, sest esitatud materjalide kohaselt jääb planeeringuala hoiualale (eelnõu Lisa 1 joonis). Merealal ja kitsa ribana rannikul asub Kura kurgu hoiuala, mis osaliselt jääb ka planeeringualale.

Keskkonnaamet märgib lisaks, et ranna kaitsevööndite lähtejooneks antud alal on 1 m kaldajoone kõrgusväärtusest vastavalt LKS § 35 lg-le 3¹. Esitatud eskiisis sellega arvestatud ei ole, kuigi materjalides on juhitud tähelepanu, et tegemist on üleujutatava alaga.

Planeeringuala lähiümbruses ei ole keskkonnalubasid omavaid käitisi, keda võiks planeeringuga kavandatav mõjutada või mis mõjutaks planeeritavat tegevust.

Eelhindangu tulemuselt on jõutud järeldusele, et arvestades hetkel teadaolevat informatsiooni kavandatava tegevuse ja edasise arengusuuna kohta, ei ole alust eeldada olulise ebasoodsa mõju ilmumist kavandatavate tegevuste ellu viimisel ning detailplaneeringu läbiviimiseks KSH algatamine ei ole vajalik. Keskkonnaamet nõustub seisukohaga, et KSH algatamine ei ole käesoleva informatsiooni alusel vajalik ja keskkonnatingimustega on võimalik arvestada planeerimisseaduse § 126 lõikes 1 määratud ülesannete täitmisel planeeringumenetluse käigus. Enne algatamata jätmise otsuse tegemist palume eelhindang üle vaadata eeltoodud punktide osas ja seda täiendada, et otsustajal saaks olla veendumus negatiivse mõju puudumise kohta.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Irma Pakkonen
peaspetsialist juhataja ülesannetes
keskkonnakorralduse büroo

Allar Liiv 57702448 (looduskaitse)
allar.liiv@keskkonnaamet.ee

Ivo Ojamäe 505 7438 (keskkonnakorraldus)
ivo.ojamae@keskkonnaamet.ee